Do Võ Phi Hùng (Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan tủ microfilm Đại học Cần Thơ)

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 377

22e ANNÉE. — N° 83 GIÁ MỖI SỐ 0$10 MERCREDI 22 AOUT 1923

Pharmacie Centrale
Trung ương dược phòng
Đường Catinat môn bài số 195 đến 201 Saigon.
của ông J. MUS
Nhứt hạng bào tề sư y-viện Montpellier.
Bổ thuốc theo toa cách kỹ lưỡng lắm.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

農賈 茗談

GIÁ MUA BÁO
Trọn năm..... 5$00
ĐỊNH RIÊNG CHO NGƯỜI BỔN-QUỐC:
Trọn năm..... 6$00
Sáu tháng..... 3 50
Ba tháng..... 2 50
Gởi thư từ hay mandat xin đề: M. Le Directeur du Nông-cổ mín-đàm. SAIGON

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce
PAR
Organe de propagande française bi-hebdomadaire
MỖI TUẦN XUẤT BẢN HAI KỲ: NGÀY THỨ TƯ VÀ THỨ BẢY
Tòa soạn báo ở tại đường Pellerin số 184. — SAIGON
SÁNG LẬP F. CANAVAGGIO
Boîte postale N° 149 — TÉLÉPHONE N° 73

GIÁ ĐỀ LỜI RAO
Vì việc thương mãi xin gởi thư hay đến bảo quán thương nghị
Annonces légales 0$50 la ligne de 8 points sur justification de 9 cicéros 3/4 quelle que soit la page.

Tổng-lý: LÊ THÀNH-TƯỜNG Quản-lý: NGUYỄN-TẤN-PHÒNG

Vve Vuattoux
140, Rue Catinat 142
SAIGON
Có bán đồ nữ-trang, đồng hồ; kiểu đeo đủ thứ đồ làm bằng bạc, đồ mỹ-thuật.
Sáng ống, thuốc đạn, đồ phụ-tùng. Xe máy hiệu Gaucher.
Kính mới qui khách có dịp ghé thăm bằng một lần thì rõ.

CÁI HẠI VỀ HAM MỐI CHUỘNG LẠ

Thử nhìn đi ngánh lại mà xem, tương chẳng có nước nào, dân tộc nào mà xài phá tiền bạc bằng nước mình. Thiệt là một nước không biết tiếc của, dám xài dám phá lắm. Chẳng những là người giàu có muôn hộ, vì của tiền dư-dã chẳng biết dùng vào đâu, chí như kẻ tay làm vừa đủ hàm nhai, ăn bữa sớm lo bữa tối mà cũng là đua nhau về một mặt ăn xài phóng-tăng. Bởi cớ cho nên không có nước nào đến đây mà không kinh dinh sự nghiệp, không lấy tiền của nước Nam đặng. Bao nhiêu phố xá dọc ngang, lầu đài hực-hở chẳng phần nhiều Khách-trú sáng-lập ra kia cũng là nhờ bởi đâu mà nên? Coi đó thì đã rỏ cái nguồn tiền-của trong nước ta trôi chảy ra bao nhiêu, thật chẳng ít.

Ôi, nguồn lợi nước nhà! nguồn-lợi nước-nhà mà để cho khách ngoài tóm thâu an-hưởng, hà chẳng đau lòng! Vả, nói rằng dân-tộc ta không biết tiếc của là về cái nguyên-do nào; có phải là về sự ham mới chuộng lạ chăng? — Chúng ta thiệt lấy làm lạ cho phần nhiều Khách-trú, họ bày ra nhiều kiểu nhiều cách, cứ hễ trong mỗi một năm thì đã thấy họ đổi thay một kiểu khác rồi. Nhưng kỳ xét thì lại nên để ý mà thầm khen cho sự khôn-quỉ củ họ lắm. Vì họ biết rằng nhờ sự bày đặc như vậy mới bán mau, thâu tiền của chúng ta được lắm. Mà thiệt quả vậy. Thấy có món nào họ bày ra mà có ế-ẩm bao giờ, hay là có ai mà không dùng đến đâu, ngoại trừ có mấy nước của họ cùng mấy nước khác chẳng giống một ý một lòng với người nước mình đó thôi.

Nói rằng cái tánh ham mới chuộng lạ là cớ chẳng hay, đó là chỉ riêng người mình, chớ nước nào lại không có tánh ấy, song ham chuộng như người là thấy ai bày được điều chi mới lạ thì lấy làm mộ mà cố gắn noi theo, học-đòi theo cho được, hầu biết đâu chẳng nhờ sự ham chuộng đó mà trở nên bậc, nên giỏi, càng lợi-ích cho nước-nhà! — Chúng ta tưởng cũng nên yêu-cầu cho quốc-dân ta nhiễm được cái tánh quí trọng ấy lại càng hay.

Chớ còn ham mới chộng lạ mà mãi cứ xài của ra mua của nước khác thì thêm hại cho mình mà chúng lại còn chê cười khinh-suất. Bởi họ biết được cái tánh của người mình rồi, nên thử coi mỗi một năm, có năm nào họ không bày vật ấy kiểu nọ, mà hễ mỗi một vật, một kiểu bày ra là một lần tóm thâu tiền của vô-số. Chẳng lạ lại thường thấy có người tiền của nuôi không đủ tấm-thân mà cũng bôn-chôn đi vay bồi cho được hầu mua sắm kiểu mới vật lạ đó như người, nếu không chịu thì dường như khó chịu, hoặc lấy làm hổ thẹn. Tấm kẻ còn e cho tiếng người gọi rằng hủ-lậu; nên dầu vật chẳng đáng dùng, hoặc dùng chẳng hợp cách cũng đành liều. Thế ấy mà nhiều khi xuôi cho người trông đến phải sặc cười. Ôi thà là chịu tiếng hủ-lậu, chớ chẳng thà là gánh vàng đem đổ sông Ngô, đã làm giàu nước khác mà còn để trò cười cho thiên hạ. Vậy, lại biết dâu rằng những kiểu mới vật lạ của họ bày ra đến ngày nào mới giứt hẳn. Hễ người mình còn ham thì nước họ còn bày, lẽ ấy có lạ chi?

Vậy, ngày nào mà muốn cho họ dừng bày kiểu nầy vật nọ dễ gạt lấy tiền của của nước ta nữa được thì người mình dừng còn cái tánh ham chuộng rất hư-hèn đó đi.

S.

ĐỒNG BÀO

Đồng-bào là chi? Chử đâu nghĩa đấy thì đồng-bào vẫn là đồng một bọc sanh ra, tiếng đề chỉ anh em cùng một cha một mẹ.

Mà chử đồng-bào chẳng phải để chỉ anh em cốt nhục mà thôi. Chử ấy nghĩa còn thâm thâu lan rộng đến cả dân-tộc trong một nước nữa. Đồng-bào là cái tình của nhân-loại cùng một giòng một giống đối với nhau, phải thương yêu nhau như anh em ruột thịt, khi vui thì cùng nhau đồng chia vui, lúc thảm lẫn chung nhau đều sót thảm. Bởi tình đồng-bào mà cả thảy con người hình chẳng như có một người vì phải phò-trợ giúp đỡ nhau, điều đắc khuyến giải nhau, chung trí hiệp sức lo cho nước nhà mau lần bộ đặng mà tranh-cạnh với tha-bang, kẻo nên kịnh lẽ lộ-tài ngày kia phải bị người chiếm đoạt thì đường sanh-hoạt phương chi cho khỏi nỗi hẹp-eo!

Dân mà không rỏ nghĩa đồng-bào thì nước khó trông tấn-hoá đặng, vì ai lo phận nấy, không đoàn-thể hiệp quần, lấy thế-lực gì mà trông thành sự!!

Nhơn câu chuyện Đồng-đào xin để lời hỏi tình đồng-bào người Annam ta cao bao nả?? ..

Rão chơn nơi thủ-quê sẵn-giả, liếc mắt xem một nhà có quang hôn cùng tang lễ, thì đâu gà trăm nhà láng-giềng, xa gần chi cũng đều tựu tới, người giúp công kẻ phụ việc, tình đối nhau xem rất mân-nồng. — Khi đêm hôm tâm tối có trộm cướp một người hô đôi mươi người ứng một hồi mở vừa nổi lên thì mỗi người tay xách hèo tay cầm đuốc, chơn chạy bên đất, tới tiếp cứu nhau. Như vậy ai dám nói Annam ta không có nghĩa đồng-bào cùng không có lòng đi-chưởng??

Nhưng đó chỉ là cái tình lân-hảo đối với nhau thôi mà thôi. Nhơn câu láng giềng, tình chưa mấy đẹp mấy cao cho bằng cái tình đối với người đồng-bào ở cách non cách biển.

Ấy tôi muốn nói cái tình thâm-thúy đậm-đà của người đồng-bào ta ngoài Bắc trong Nam ngày nay đó...

Cách mươi năm về trước người ở ta xứ (sao mà lại gọi ba xứ!!...) Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Nam-kỳ coi nhau đường người xa kẻ lạ, thấy nhau thì trề miệng xung vai, chẻ bai khinh bỉ lẫn nhau, người Nam-kỳ gọi người Trung-Bắc là « Bô-lơn » « Cọc-cạch » người Trung-Bắc gọi người Nam-kỳ là « dân Saigon » có ý chê là dân nhiễm tây-hóa rất sâu nên quên cả gốc rễ cội nguồn!. (Nghĩ thiệt rất buồn cười cho người trong buổi ấy! Cũng may lúc đó mình chưa biết gì là gì, không thì cũng chẳng tránh khỏi cái lòng quái-gở ấy! Người mới nói mới giống lại đi ghét ơn khinh nẫn lẫn nhau!!...)

May thay! Thời kỳ ấy đã qua nên phải nẫy sanh ra một cái triệu-chứng mới thật là khác hẳn với buổi xưa kia. Ấy cũng nhờ các tay trí thức trong nước cùng các vị bình-bút báo chương mấy năm sau đây hết lòng cổ-động câu « Nam-Bắc một nhà », để xướng cái chủ nghĩa « Tam-kỳ liên-lạc » nên người Bắc-Trung-Nam đều rỏ là người cũng một nòi một giống đam lòng thương yêu nhau xuất của phô-trợ nhau, giãn-tay du-dắc nhau lần bước lên con đường tấn-hóa hầu chen vai với các nước mà chiếm riêng một mảnh đất trên mặt địa cầu nầy là của chung các Hóa-công tạo ra cho cả nhơn-loại chớ chẳng phải để riêng cho dân nào nước nào. Nhưng dân nào nước nào chiếm riêng không đặng là tại không tính tương thân tương ái, không ý liên-lạc, không ý giống-nòi, nói tóm là không có nghĩa Đồng-bào đó vậy!

HUYỀN-THỊNH.

(Sau sẽ tiếp theo)

Lao động

Người ta sanh ra để làm việc cũng như chim để bay. (L'homme est né pour travailler comme l'oiseau pour voler.) Suy ra nếu ai là người mà không làm lụng cứ ở không ngồi rồi thì coi có ai dàng cơm dâu nước cho mà sống không? Còn như chim, nếu không bay nhãy kiếm ăn, đậu dưa cứ đậu mỏt chỗ mãi coi có chết đói chết khát chăng?

Ấy vậy, đã là người thì ai ai cũng phải có công nghiệp nọ, dầu lớn dầu nhỏ cũng phải lập chước mưu-sanh cho khỏi thẹn với non sông cây cỏ.

Kia ta thử xem như nước Huê-kỳ là một nước giàu nhứt trong thế-gian, mà cả quốc-dân ai ai cũng ra sự cần lao, qui thời gió như vàng ngọc, lấy việc làm lụng làm một cách vui thú ở đời. Bởi vậy suốt trong nước không ai là không nghề nghiệp, dầu giàu sang đến dầu cùng phải có chức-nghiệp làm ăn, bằng ai biếng nhác vô nghiệp thì phải phạt vạ. Giàu lớn như vua dầu lửa, chủa sắt gang, chủ hãi-thuyền vẫn còn ráng hết sức kinh-doanh, làm cho cơ-nghiệp mình thêm thạnh vượng, của cải mình được thêm dồi-dào; không hề cậy giàu ỷ của mà ở không bao giờ. Người họ có cái đặc-tánh coi sự lao-động như thánh như thần, coi sự du-ngoạ là đê-hèn bỉ-bỉ; vậy nước người mới giàu dân người mới mạnh, người mới được ở trong cái lạc-cảnh quang-minh.

Chí như nước ta là một nước rất kém cỏi về đường thiệt-nghiệp, rất sa sút về việc của tiền, mà kẻ lao-động sanh lợi thì ít còn bọn du-thủ phân lợi lại nhiều thì trách nào nước không nghèo dân chẳng yếu. Vã lại buổi nầy là buổi khôn sống bống thác, mạnh được yếu thua, còn ai mà không lao-lực lao-tâm để mưu lấy cái sanh tồn cho khỏi phải tiếng hư-sanh tục-tử.

Vậy rất ước ao cho những kẻ ăn không ngồi rồi nên xem người ngẫm ta, tự hỏi lại mà tìm kiếm nghệ nghiệp để sanh nhai, cho khỏi thẹn với tiếng ăn nhờ của xã-hội.

N. D. G.

Thế-giới tân-văn

Biết bao nhiêu là đàn-bà góa

Trận đại chiến tranh vừa rồi, quân sĩ tử vong, thật là cỗ-lai chưa từng có bao giờ nhiều như thế; kể một nước Anh số tử-trường-sĩ trận vong có 692.000; mỗi một người chết đi tức là có để lại một người đàn bà góa vậy.

Chính-phủ Anh thương nhớ cái công-lao những người tướng-sĩ trận vong từ sau khi chiến tranh, trong tòa Nội-các có đặt thêm một bộ chiến hầu tra-tuất (Pension) đối với quyền thuộc bọn ấy cấp cho tiền bổ trợ. Cứ trung bình đầu-đầu tra, những số đàn bà góa của bọn tướng-sĩ trận vong được lãnh mỗi tiền tuất đó cộng có tới 236.000 người.

Gần đây trong bọn lãnh tiền tuất mà cuộc điều-tra cho biết số người đàn-bà góa được lãnh tiền tuất [đó đã cải-giá bao nhiêu, đều tra vừa đến cuối năm ngoái thì đã có tới 74 000 người cải giá; trong bản điều-tra lại chia ra mỗi kỳ mười lăm tháng có bao nhiêu người cải giá thì cái kỳ mười lăm tháng vừa qua đây mỗi tháng số người cải giá đông ước một ngàn người, cả tháng nào nhiều nhất là tới 2.000 người.

Số người cải giá trong bọn lãnh tiền tuất quả của chính phủ như thế mỗi ngày nỗi thêm thì tiền tuất quả mà chính phủ phải chi ra sẽ được mỗi ngài mỗi giảm vậy.

T. B. T. V.

Lời bàn điện. — Lấy đấy mà suy thì trong 692.000 người đàn bà góa nầy ắt cũng có kẻ giữ tiếc với chồng chớ chẳng không, song số người như thế phải ít. Trong số 692.000 thì được chừng 92 000 là nhiều, còn bao nhiêu thì cải-giá. Ôi! số cải giá chẳng là nhiều lắm. Nhưng sự nhiều ít không chi lạ, duy thiết nghĩ một đều nầy: giả như chẳng có cuộc chiến tranh vừa rồi, vợ ai thì chồng nấy, đủ đôi đủ bạn cả, dầu có hư hao đã bỗ cũng chẳng bao nhiêu, rồi khó gì biết mấy trăm ngàn người đàn ông sau đây phải lấy ai? chắc là phải ở góa hết chớ gì.

S.

Mới thấy một người

Tôi gặp nhiều dịp tốt mà nghe nói chuyện ông Robert Crémieux có lập một cái nhà giấy đề lo giúp thưa kiện, về việc Tòa-án, và kêu nài bên Chánh-trị nơi quan Nguyên-soái, và hết thảy các sở thuộc về nhà nước cai-trị đó.

Lại tôi nên nghe đồn vang khắp xứ rằng ông Robert Crémieux đã xin phép được mà sao-dịch ra chữ quốc-ngữ các luật-lệ, lý-luật, chỉ-dụ và lời-nghị ban hành cai-trị nhơn dân trong đất Nam kỳ; là cố ý cho con nhà Annam ta đọc lấy cho biết phận-sự, quyền phép và thưa kiện, cho khỏi sai lầm, tốn-của, vô ích, thất công như bấy lâu nay vậy.

Bởi vậy tôi muốn gặp người cho biết mặt. Tôi thảo hành đến tại nhà giấy của người lập tại Saigon đường cái Bonnard, môn bài số 66 hiệu. Tôi mới ngó thấy tang mặt ông Robert Crémieux; thật là một người đề thương lắm, chiều hiền đãi sĩ, hậu đãi, ân nói tao-nhã, đầm thắm lắm; người lấy sự chơn tình mà trò chuyện, giác liền với thân chủ, hay là một ai đến viếng nói chuyện cùng người cũng vậy.

Ông Robert Crémieux lại không nệ chỗ khó nhọc, mất ngày giờ, mà cắt nghĩa cho tôi hiểu công việc người làm là làm sao. Nghe nói thiệt là tuyệt điệu lắm, việc làm có thứ-tự, lớp lang lắm, cách-thức rành-rẽ tiện cho thân chủ vô cùng. Việc nào làm cũng mau rồi; thì vừa giao đến tay người, thì người coi đọc tờ giấy, xét tới, nghỉ lui, coi phải làm thế nào, rồi lập tức thân hành đi lo việc nào cũng khạm. Ông Robert-Crémieux là một người siêng-năng cần việc lắm, chẳng biết mệt mỏi là chi cả. Người có nói cho tôi biết rằng từ ngày lập nhà giấy hồi tháng 2 tây năm nay, cho đến bây giờ; người chẳng có đặng nghỉ ngày nào hết thảy; nào là ngày chúa-nhựt, nào là ngày lễ cả thì người cũng đều làm việc luôn luôn. Lúc nào mà rảnh được một ngày thì lại đi viếng thân chủ lục-tỉnh, đi xét các nơi có đặt Đại lý thay mặt cho người tại Mỹ tho, tại Vĩnh-long, tại Cần-thơ, tại Sốc-trăng, tại Long xuyên, vân vân, chớ chẳng phải có giờ rảnh đặng mà nghỉ ngơi được đâu.

Như việc Chánh-trị kêu nài nơi quan Nguyên-soái và nơi các quan chủ-tỉnh, cùng các sở khác thuộc về Nhà-nước, như sở Thương-chánh, Trường-tiền, vân vân; thì ông Robert Crémieux làm mau khạm việc lắm; còn khi nào mà kiện bên Tòa-án mà phải mướn Trạng-sư cái giúp v ệc, thì ngài lại mướn Trạng-sư giỏm cho thân-chủ, tiền công ăn rẻ lắm, và người cũng hiệp sức cùng Trạng-sư ấy, mà lo cho mau rồi việc cho thân-chủ, chẳng có bề trễ khi nào bao giờ.

Thật ông Robert Crémieux là một người nhơn đức, hay làm phải, vụ nghĩa khinh tài, làm không cócơn nào mà người khi thị kẻ nghèo khổ bao giờ. Người giảng luật pháp, bàn luận giỏm, không ăn tiền nông chút nào hết, bởi vậy trong bốn tháng mà người đã giúp không ăn tiền được số 500 việc thưa kiện vậy.

Từ ngày nhà nước Tân-trào cai-trị đất Nam kỳ ta đây, năm nay đã được trên 60 năm rồi đó, có ai mà làm được như ngài vậy hay không? Thật là chỗ tôi chưa từng thấy đó.

Ông Robert Crémieux lại còn làm ơn lớn cho dân tộc ta nữa, là người chẳng nệ chỗ tốn của, hao lài, nhọc lòng, mất công, mà coi sao dịch ra bằng chữ quốc-ngữ các luật-lệ, lý-luật, chỉ-dụ và lời nghị ban hành cai trị nhơn dân trong coi Đông-pháp, thứ nhứt là người cỏ ý cho người Annam đất Nam kỳ mình đọc lấy cho biết phận-sự mình phải ăn ở thế nào, cho biết phép của mình được hưởng là làm sao; quyền và cho biết cách-thức thưa kiện khó thế nào mà làm cho khỏi sai lầm, mà tiền mất tốt của như xưa nay vậy. Ấy có phải là ông Robert Crémieux chung cùng với nhà nước Đại pháp mà làm cho dân tộc ta biết được quốc-âm luật pháp, thế-lệ đó chăng? Biết chừng nào mà chúng ta đáp nghĩa lại cho ông được, trong việc lãnh quảng-đại như vậy?

Chúng ta là con dân Annam; chúng ta có một đều phong ngự nhà nước Đại pháp đã lấy lòng nhơn từ mà sai một nhánh vàng, dòng giống sang trọng bên nước Langsa, qua đây mà thay mặt giáo-huấn chúng ta đó mà lấy [illegible] cũng đặng vui mừng là có ông Robert Crémieux qua ở xứ ta đây, mà làm ơn cho dân tộc ta như vậy.

Bởi vậy trước khi cất bút, tôi xin nói cho anh em biết mà [illegible] vậy.

Là có nhiều kẻ [illegible] giúp [illegible] làm hại ông Robert Crémieux [illegible] truyền ngôn nói xấu người nhiều việc. Những kẻ ấy biết rằng ông Robert Crémieux là người thật tình, muốn làm ơn cho con nhà Annam ta, nên bắt luận là [illegible] thể người làm được thì làm cho con nhà Annam ta khỏi bị gạt tiền, mất của hao lài, đó mà thôi? Vậy thì những kẻ ấy sự người có đớ mão mà bắt phải đưa [illegible] cho thiên hạ ngó thấy đó thì [illegible] ngại ngùng lắm nên chúng nó [illegible] chuyện đặt đều mà nói xấu cho người lãnh như vậy. Ấy vậy anh em phải giữ đừng nghe lời những người nói xấu cho ông Robert Crémieux. Bởi vì chúng nó không có thật lòng bình vực con nhà Annam như ông Robert Crémieux vậy đâu, chúng nó chỉ lo cá lợi riêng thì đủ dùng mà thôi.

Tôi lấy làm toại chí mà làm quen với ông Robert Crémieux là người đã rước dải tôi trọng hậu mà lại còn giao hữu với tôi nữa: nên tôi lấy làm kiêu hãnh mà biết đặng người lãnh như ông Robert Crémieux vậy.

Cholon, le 18 Août 1923.

Ký tên: LÊ-VĂN TRUNG
Cựu Hội-đồng-quản-Hạt, Đương kiêm làm Thuốc-viên.
Thượng-nghị-viên Đông-pháp.
Thường-thọ đệ ngũ Bội-tinh.

?

Luật nhà-nước Langsa hễ ai tới thì chẳng có một ai Annam sửa, mà [illegible] nhà *Ông-thoại-Nga* (Cái [illegible]) quan chủ tỉnh hạt Sadec đã có trát cho nó rồi, mà nó vẫn yêm-liềm, hay là trát ấy đã mà nó chơi *Ông-thoại-Nga*.

Nghe rằng *Ông-thoại-Nga* có gốc lớn lắm. Ở bên chi mà thế.

Quan tân chủ tỉnh nghĩ sao???...

LÂM-THANH-TÂN

Ky-nghệ công-thương

Kỹ-nghệ công-thương ở miền Hậu-giang coi mỏi cũng tấn phát một mớ.

Như Cần-thơ Trần-minh-Lý ở đường mé sông bán đồ tạp-hóa nào hàng Tàu hàng Tây đủ mầu, Đèn-ta-đăng, Ly, Tách, Giày, Nón. Cũng là các món khác nữa.

Nguyễn-an-Khương

Cho mướn xe máy và bán đồ phụ tùng, cũng có xe máy mới,

La-văn-Trong

Bán hàng đủ thứ mầu gì cũng có đồ tạp vật cũng nhiều, đồn Tây, đồn Bắc, Dù, Nón Giày, nói tóm lại không thiếu món gì. Bán giá nhẹ, lại chiều hiền đãi sĩ lắm.

Lê-thị-Mạnh

Cầm đồ và bán đồ, nào Vàng, Bạc, đồ nữ trang, Áo, Hàng, Nón, Giày, cùng các món khác [illegible] đặng bán, ai bán cũng mua. Cách buôn bán vui vẻ.

Trần-thành-Phong

Cũng bán đồ nữ trang đủ thứ, Áo, Quần, Nhiễu Lua, Giày, Nón, và ngoài [illegible] phòng nữa.

Nguyễn tấn-Tài

Bán đồ nữ trang đủ kiểu làm [illegible] kiểm thời vàng cao giá nhe.

Tân-hưng

Bán thuốc tây trị bịnh đủ thứ cách vui vẻ ăn nói lẻ nghi lắm.

VĨNH LONG

Đỗ văn-Cân

Bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời rất đẹp, giá cũng nhẹ ai đến mua thời biết!

TUẤN-ANH.

NGỤ NGÔN

Người xưa để lời lại rằng: núi cao không thể nào mà nhàng mình xuống thấp để chiu kẻ muốn bước lên chơi, sông rộng không sao thâu lại hẹp để cho người muốn bước qua, xe lớn không sao mà thâu bánh lại cho nhỏ để đi vô đường chật. Vậy thì người cao sĩ trượng-phu không bao giờ chịu uốn mình xuống chơi với kẻ tiểu-thừa-tỉ-ỉ, hay là ép mình làm chuyện đê-tiện thấp hèn.

Ý bị thay! Vì đâu thay! cho mấy lời nói đó.

Ở đời nầy đã được là mấy người cao-sĩ trượng-phu!? Ta chỉ thấy làm bọn tự xưng là cao nhơn thượng khách trượng-phu quân-tử mà gặp việc nhục-nhã đê-tiện miễng là có lợi thì cũng làm, thấy những kẻ có quyền trước đua bợ lớn cuối đề cầu lấy sự sang trọng thì ra là người gì?

TÂY LÀNH

HÃI làm ruộng mới có thóc,
HÃI buôn bán mới có lợi,
HÃI tập tành nghề nghiệp mới [illegible]
HÃI cầu [illegible]

Đường CATINAT là nơi địa-vị lớn nhứt châu-thành SAIGON

Có tiệm NGUYỄN-HỮU-SANH môn bài số 91

Là tiệm của người Nam-kỳ ta lập ra, bán đủ hàng, giè, nỉ, giày nón v. v. bên Đại-pháp đem lại.

Hỡi người Annam! Xin ghé lại tiệm tôi một lần rồi biết công cuộc tôi buôn bán.

Đông-pháp thời-sự

Thương trường tiêu tức

GIÁ BẠC.

Ngày thứ tư 22 Août 1923

Kho Nhà-nước	8 f.75
Ngân-hàng Đông Pháp	8 80
Ctie de Gérance de la Banque Industrielle de Chine	8 80
Ngân-hàng Banque-Canton	8 80
Ngân-hàng Chartered	8 65

GIÁ LÚA.

Lúa chỏ đến Nhà-máy Cholon (mất bao) mỗi tạ 100 kilos, là :

Vinhlong	5$20	tới 5$30
Gocong	5 40	» 5 50
Baixau	5 35	» 5 45
Baclieu	5 50	» 5 60
Giá thường bực trung	5 36	» 5 46

LONGXUYÊN

Đáp lại bài « Cọp hết thời »

Chúng tôi lấy làm hân hạnh mà đọc được tờ báo « N. C. M. B. » số 80 ngày 8 Août 1923 thấy có ấn hành một bài trừ đề Cọp hết thời, thật chúng tôi lấy làm lạ lùng quá. Hạt chúng tôi, nói cho thật mà nghe, thì cũng chưa được vẻ vang, rưỡng nương bầu chưa được thành khoảnh như mấy hạt khác. Tuy vậy mấy năm nay cũng mở mang nhiều, hết ông quan thanh liêm sang ông quan cần mẫn, chuyên lao mà lo lắng mọi việc từ dân lúng cho đến cũi chợ ; những công cáng ấy chúng tôi rất vui lòng mà kể ra đây không một chút ngại ngùng. Bà trưng bờ đến hội, đắp lộ bắt cầu, thế thì cọp hùm đâu mà ông Vương T. P. còn nói đó. Câu chuyện thật cũng lạ, mà ai xem đến bài ấy cũng bắt buồn cười !

Theo niềng kiến chúng tôi thì có lẽ ông Vương T. P nói chuyện con cọp người, hay là người làm mặt hung hăng mà công chúng mảng trên lưng hai chữ : *cọp-giả* ! Ở đây thật có con cọp giả ấy, từ mấy năm nay nó phá hoại lê dân, dọa hầm hà tánh, nhưng không hiểu họ mê muội làm sao, mà cũng vui lòng để vậy. Vì thế mà một ngày nó càng thêm lộng hành, khi nó lại còn chèn vòn muốn chụp thợ săn ! Nhưng vì cái sự ngu khờ dại dột có mắt mà chẳng thấy người, nên thân nó cam chịu bắt thời cọ lé phát bịnh sầu tử, mà rủ hồn nơi bụi rậm !

Cái sơn — TRẦN-VĂN-TRUỘI.

TÁI BÚT. — Sau đây tôi xin cho L. H. C. tiên sanh hay rằng lúc nào tiên sanh buồn việc hay nhơn chết ít ngày giờ rảo gót dạo chơi xứ chúng tôi, và luôn dịp kỷ chúng tôi sẽ lột da con cọp nầy mà đăng cho tiên sanh đem về Saigon, cậy ông H. D. đồn dùm để làm mặt mộn đồ chơi cùng ngỷ. Tiên sanh nhớm lời chăng ? ?

T. V. T.

TRUNG-HUỀ Y-HỌC-SĨ

Diệc-hoài-Đường

Là một danh-y nơi Trung-Quốc, thật là tài cao học quảng chớ chẳng phải tầm thường. Bịnh nào mà người chịu cho thuốc thì hễ được đáo hồi xuân cẳng chẳng nào trở đi trở lại lâng. Khán bịnh định cho, chắc chắn chẳng hề sai một mảy.

Mỗi ngày người tiếp rước thân-chủ và khán bịnh tại nhà thuốc *Trung-việt đại dược phòng Thiên-hòa-Đường* tại Cholon đường Tây-lân, số nhà 208.

Ai muốn đến khám đặng thì người ở xa đến không đặng, thì người gần sáng lòng đến mà coi mạch.

SÁCH RẤT HỮU-ÍCH

Hai cuốn sách rất nên hữu-ích cho những người chức việc làng.

1° Một cuốn tên là TUẦN TRA PHÁP LỆ.

(Guide formulaire de Police judiciaire) giá..... 2$00

2° Một cuốn tên là Sanh tử hôn thú.

(Guide formulaire d'Etat Civils giá..... 2$00

Có trừ bán tại nhà tác giả.

VÕ VĂN THƠM
Canthơ.

LỜI RAO

Xe máy mới từ 65$00 đến 130$00 xe Peugeot bán giá hằng lớn Saigon, Có bán đủ đồ phụ tùng xe máy, khăn đen thiệt tốt, giày bắc, giày hàm đen kiểu nay. Hàng tàu, hàng bắc, đèn đầy nhiều kiểu.

Phào tây làm thật giống, qui ông ở xa muốn biết giá hàng, xin hỏi mục lục (Prix courant). Bổn hiệu sẵn lòng gởi cho không.

TRƯƠNG-VĂN-HANH
(Gần bót bố) Sadec.

Văn-uyển

Gió bẹc ngâu-ngâm

Đêm chẳng lo lắn ngồi thân sanh,
Làng rỗ Tây Lâu trống trở canh.
Lẫn đốm lân lân nhơn gián xóm liễu,
Đèn ngư cao thấp ẩn bên gành.
Trông non cha chả sương đầu bạc ;
Nhìn nước thôi-rồi kiếp tuổi xanh.
Đêm kỷ thêm buồn buồn nỗi giản :
Công lanh đồ nồng cái công li !

BỒ-GIA.

Cảnh Hoa Thân Thuật

Riêng than cho cái đóa hoa tươi,
Ong bướm làng-xăng lỡ khóc cười.
Phải chăn ngỏ tường cam thầu phần,
So nơi bốn chữ hồ cùng người.
Nhạy tân tủi phận con mưa tối ;
Cảnh mỏng gió mình bấi nắng mưi.
Vì đứng hữu tình cho chẳ với,
Ngàn năm dóc gởi mình hương rời.

Mlle NGỰ QUÂ VIÊN.

Tâm sự thân

Vàng vẳn bên mảng tiếng trống canh.
Mối tâm sự đã đắp nên thành.
Hồi duyên ân-ái trơ hồn điệp.
Dỗ tối thân-danh thấp giữ huỳnh.
Nhắc đến nhân tình thêm gởn-ghiết.
Hàn qua thế-thái thật hôi-tanh !
Vì tranh nhau nếm muối chung-đỉnh.
Mà phải xô-bồ nẻo nhục vinh.

NG-KH-HAI.

Chiều Quản xuất tài

Trách ai sầm tấu việc nô đoan
Đỗ tượng vẻ Phiên lắm hậu nhan
Qua lí ôn lí muốn đợi thâm,
Nhìn non nhơ nước mới minh toan.
Xa miền Hồn Thầu vừng mây ám :
Mang mánh Hồ Nhung đám giặc tàng.
Cười đăng triều thần trông bồng lốc,
Đam thâu bổ liều đỡ Đồng Quan.

LÃO-BỒNG

Trời chiều dong thuyền theo mé sông Hàng giang.

Thuyền khẩm ngồi trơ giữa gió luồn :
Ven trời buồn thấy như ở muốn.
Nhà nông lớp xớp lúp xúp đàng ;
Cảnh đó, người đâu hả chả buồn ?!

BỒ-GIA.

AI BIẾT THÌ ẨN

Nguyên cha tôi nay 77 tuổi mà mang bịnh điếc hơn 1 năm nay, điếc thật là điếc, không nghe đặng lời nói của ai hết, có uống thuốc bổ rất nhiều ; nhưng không biết, vậy trong lục-châu có ông chi biết thuốc ấy, xin đăng vào báo « Nông-Cổ » đặng chỉ giùm cho tôi rất đội ơn muôn thuở.

TRẦN-CÔNG-CHÁNH,
Nguyệt-Thanh — My-tho.

Quách văn-Thưa

THẦY THUỐC CHUYÊN RÒNG NGHỀ TRỊ BỊNH CON MẮT

Nº 152, Rue Chasseloup Laubat, Saigon
Khai trương Nguyễn-xích-Hồng

Tôi chuyên môn nghề trị bịnh con-mắt bởi vậy cho nên rành nghề lắm. Các chứng bịnh con mắt như là có mây cườm, vậy cá, bù la h, nhậm, đau, nặng con mắt đều trị được, đầu đau lâu mấy năm bất luận cũng có thể trị được. Trừ ra con mắt ưt-nhiều, bị vít tích mà hư là : tôi thì đừng đến.

Ai đau con mắt xin đem đến tôi coi, như tôi lành trị được thì sẽ đăng đang mà trị; tiền nhiều ít tùy ở ơn bịnh đau nặng nhẹ lâu mau. *Cách đăng đăng cầu tôi không lấy tiền trước.* Ký cũng đã có che chư vị rẽ rằng tôi chuyên ý và tinh thần mà ai hiểu của bịnh khác tôi, chớ tôi đã gì đi chữa mắt cũng không và tân thuốc không ! Hễ tôi trị bịnh nhẹ bớt mới lấy tiền mẹ ; ít, gần hết sẽ lấy tiền đó.

Cập con mắt bị vỡ qui trọng nhất trong thân thể con người ! vậy chư vị phải cẩn thận. Có bịnh thì phải trị liền đừng để lây lất lay là xức thuốc bậy, rồi sau ăn-năn chẳng kịp.

Ai có bịnh con mắt hãy đến cho tôi coi thử, tôi sẽ vui lòng tiếp rước. Ai muốn viết thơ hỏi thăm đâu chỉ đó sẽ vui lòng hồi-âm.

QUÁCH-VĂN-THƯA
Chez QUÁCH-VĂN-THỚI
Arpenteur du Cadastre, Saigon.

CÁO BẠCH

Kính trình qui-ông qui bà, qui-thầy và qui-cô đặng rõ. Nay tôi có lập nhà ngủ tại Nam-vian (Pnompenh) mang-hiệu là nhà ngủ « au PETIT PARIS » Phòng ngủ nầy, ngày đêm đều có gió thổi rong, bốn mùa thấy đều mát mẻ. Nào các vật-liệu cũng đều vừa lòng khách nhơn cả.

Vậy, qui ông qui-bà, qui-thầy và qui-cô như có địp đến xứ nầy, xin mời ghé lại nơi đây trước là tiện bề ngơi nghỉ, sau vì tình đồng-chủng giúp lẫn cho mau nên việc, thì tôi hết đ thanh-tình. những khách-nhơn có lòng huệ-cố.

Nay kính cáo

Mme HAI TRÝ
Patronne « au petit Paris »
Rue avenue Rousseau, Pnompenh.

Nhàn đàm tiểu bí

Xưa có đất Mậu-Lâm, đất ấy lắm ruộng lắm vườn ch cũng đặng cũng tốt. Thiên hạ thấy thấy lợi vậy thì ham, song tại đó có hai con cọp dữ lắm, mà may có con cọp cái lính thì dữ mà tánh hiền, thường gặp người thì không hay nộ, mà chẳng không hay bắt người mà ăn thịt, duy có con cọp đực thì dữ lắm, nên ai ai cũng phải sợ, hễ có nghe đến tiếng thì đều kinh hồn hoản vía, nên hễ thấy phải kêu tưng là ÔNG-LỚN chớ chẳng dám kêu con cọp.

Có hai vợ chồng anh nọ, thiện nghề làm ruộng làm rẫy lắm, cực vì mất phải chữ ngheo nên không có đất mà làm, mới tính với nhau lên chốn Mậu-Lâm mà làm ăn thì thế vợ chồng phải khá, vợ bèn bàn như vầy : vì chồ đó đã biết đất tốt nhiều, nhưng thiên hạ đồn tại đó có ÔNG-LỚN dữ lắm, nếu mà vợ chồng mình lấn đó thì ông ấn thịt chớ chẳng khỏi ; Anh chồng bèn trả lời cùng vợ rằng : đâu mà bỏ qua cho lắm, mình cất chòi cho cao, thì ông làm sao mà ăn mình đặng.

Vợ chồng mới đồng nhau lên đó mà làm rẫy, cùng cất một cái chòi mà ở.

Một khi trưa, vợ chồng đói bụng, mới lấy nồi mà nấu cháo nếp ăn chơi, xẩy đâu có vợ chồng con cọp về đó, thấy hai vợ chồng anh nọ lu cuối trên chòi, ý cọp đực muốn ăn hai vợ chồng anh làm rẫy nên hỏa chưa ăn cọt chọi, miệng thì ha hà muốn tiếp con vợ thằng làm rẫy bèn niễu chồng mà khóc và than rằng : hỡi đó tôi biểu mình chẳng nghe, mình muốn lên tới đây mà làm cho đặng, bây giờ ÔNG-LỚN lên tới đó, mình không chết thì tôi cũng phải chết, chớ lấy chi mà lo lới với ông cho đặng no lòng. Anh chồng bèn nói với vợ rằng : mình đừng sợ, không hề chi đâu, vì mình sẵng có cái nồi cháo đương nấu đây.

Khi ấy con cọp đực bò lên vừa tới và hả miệng mà táp, thì vợ chồng ở trên chòi đều hoẳn vía, bèn bưng nồi cháo nếp mà thấy tuốc vô miệng con cọp, cháo phần thì nóng quá, lại bị thấy tuốc trong miệng nên cọp la mà ra không đặng, phải nước hết, phần thì nồi mất trạn cỏ phần cháo nóng nên phải chịu ruột và nghẹt họng mà chết. Cọp vợ khác mà nói như vầy : vì tôi nói mà ông không nghe để nay ông phải chết trong tay một đứa nông phu như vầy còn chi mà tiếng hùm tiếng beo. Cọp cái than rồi bỏ đó mà đi, kế trong rừng nào chỗ nào cheo cùng thỏ chạy ra coi, thì sẩp chồn cheo cái thì nó thương mà nói lội nghiệp quê, quyền thế đông lực bỏng dữ như vậy mà phải chết lấy lâm lội nghiệp quê, duy có bậy đực đồng nói : ai biểu ý lớn mà ham ăn nên nó có chết thì thấy kệ nó chớ, nó làm chi cho mệt.

NG.-LONG-KIM.

KÍNH CÁO

Tôi là Nguyễn-thị Đu, kêu là sáu Đu ở đường Lefèbre số 85 kính cáo cùng mấy bà, mấy cô, mấy thầy đặng rõ : Nay con gái tôi là Trần-thị-Thi, 36 tuổi, chồng nó chết rồi, nó có tư phần riêng cho không có ở với tôi ; nó bán chợ cờ bạc theo chồng chúng bàn mà thôi. Nếu ai có cho nó vay mượn tiền bạc chi thì sau chẳng đặng đòi hỏi tôi vì tôi không cang dự đến nữa.

Nay kính cáo
NGUYỄN-THỊ-ĐU.

PHÒNG THÔNG HÀNG THIỆN NGHỆ

Hiệu Lâm-quan-Sĩ

Nº 92, Boulevard Bonnard
Ngang nhà thuốc thi (chợ mới) Saigon

Kính cùng qui ông, qui bà, qui Thầy và qui Cô đặng rõ : Nguyên chúng tôi làm nghề trồng răng và bịch răng vàng có hơn tám năm đư, nên sự kỹ càng, cẩn thận và khéo léo của chúng tôi có lẫn khác chú người Langsa, song một đến nên lưu tâm là nghề chúng mà lại ý riêng của người thợ vậy mà thôi.

LÂM QUANG SĨ
Kính cáo.

ĐOẠN-THIÊN TIỂU-TUYẾT

Một hôm nói chuyện với người

(Tiếp theo)

— Thưa dì cứ dạy, chúng tôi xin hầu nghe.

— Tôi là người ở tỉnh mỗ làng mỗ, lúc tôi nên 17 tuổi, thì ông thân-sinh tôi đang làm chức Tổng gia thế hưng sùng, lúc người tôi còn đương treo giá, hương con được, phần chưa phai, thì ngoái cửa nhà tôi thiếu gì là nơi rộn-ríệp đến muốn cầu thân, đều là nhà danh giá phú hộ. Nhưng thuở tôi còn nhỏ thì ông bà thân-sinh tôi hứa sẽ gả cho con ông Chủ làng A.. lên chưa ấy là Trần-phúc-Yên, cơ đỡ người giàu có lớn lắm ! Song khi cậu trai ấy nên 16 tuổi, lại chơi bời phóng túng, ngất ngưởng theo đám nguyệt hoa, từu đ-ếm trà đình, quanh ngày cứ đồng-đưa nơi làng son-phấn, không kể gì là nhà cửa mẹ, cha, phá tiền ra như nước chảy. Tôi thấy nóng-nổi ấy lại cảm-hờn cho số phận tôi, sau chắc phải thờ một ông chồng kỷ-khôi thế ! Chao ôi ! biết sao ! điều lam con ấo mặc đâu lên khỏi đầu, nếu bây giờ thấy thế lại cượng đi, không đành lâm vợ chồng hoan-đàng, sao cho đăng.

Một là xuôi cho mẹ cha thất-tín với người ; hai là : chớ chi cậu ấy nên nhà sung cả mà vội vong ngôn bội ước với nhà mình ; chẳng khi mình trách người ta hằng dì. Thế thì người tôi khi bây giờ : nếu giữ sự tín cho trôn, giữ chữ hiếu cho vẹn, thì khỏ lâm một kiếp người về sau nầy lắm ! Bằng cưỡng bách ra, lại nhằm là cái đạo lâm người vong ngôn bội ước ai mà coi ra gì.

Có ngờ đâu, cậu Phúc-Yên lại tư-tình với con gái ông Cả.. làng Mỗ đã có thai, người bên gái lại không nghe bắt phải lâm lễ cưới, hằng không thì cáo đến cửa công.

Thế thì tir nay cậu Phúc-Yên lại nên vợ nên chồng. Còn tôi lại phải mang lấy tiếng một đời chồng hông.

Than ôi ! phong-hóa nước nhà ta một ngày càng suy-đồi, không thể chống-chọi lại vừng-vàng như xưa. Khốn hại thay, khác nào cái-ếc thuyền bể ở giữa bể khơi bị sóng giồi gió giập, anh trạo phu dầu cố sức gánh lồng chèo chống, song lại bị sóng gió vô tình đánh đổ đi, sức người phải yếu phải mòn. Giả khi ấy, mà tôi gặp thời lâm vợ cậu Phúc-Yên phỏn chứng khuyên giứt ông chồng khi cũng sức tánh phá tại nên luân-lý của đời được trong muôn một, thời có đâu con gái ông Cả... phải mang cái tiếng trên Bộc trong Đâu, chứa con đẻ lậu ? Nhiều cực đã hóa ra cái núi nhiều giang cây mới kết nên rừng, xã hội được một người biết lo, biết thương mến phong hóa được mười được trăm, được ngàn, muôn, vạn người như thế, thời cay sao cho thoát cái vạ phong-hóa điêu-tàn.

Thật là nhà ông Chủ A.... chính là nhà đại vô phước. Cậu Phúc-Yên từ ngày cưới vợ lại còn lung nặt hơn xưa nữa, nay đạo chồ nầy, mai đạo chỗ kia, khắp chợ thì quê, ruồng-rẫy phá-tăng biết bao nhiêu là bạn mà không mặt phân. Mái như vậy không đầy hai năm mà cơ-nghiệp ông chủ A... phải tan tành vì tay cậu.

Vợ cậu Phúc-Yên con bây giờ bỏ cũ mà lên Saigon mướn phố ở. Ôi ! Saigon ! cái đất Saigon hai em có lắm người hiểu chân, đâu bà mướn phố ở một mình với con đây-tớ, sáng ra đi, chiều xuống ngựa, khi sớ Thủ lúc Tường-đua, đêm nay coi rạp hát hãy đêm mai coi gánh hát kia, đất Saigon sao châu cuồi quế ngồi xái khuyng cuộc việc mỗi hao, lầu cao phố rộng, ở vậy mãi ngày nầy sang ngày khác, bạc lố đôi ba chục đồng, ban đầu cũng vàng san bằng giấy, còn thêm [illegible] Tôm cua Cá, thì có tiền đâu [illegible] tiếp vậy hoài, tùng thế phải đam hương rao bán ; nào Thầy Kỹ thầy

TRƯỜNG HỌC TƯ NGUYỄN-PHAN-LONG

SAIGON. — Đường Legrand de la Liraye, số 148, 150, 150bis, 152, 152bis và 154.

KHAI-TRƯỜNG : Ngày 15 Septembre 1923.

GIÁ TIỀN HỌC ĐÃ NHỨT ĐỊNH NHƯ DƯỚI ĐÂY :

Lớp năm (Cours Enfantin)	ở trong mỗi một tháng là.	14$00
Lớp tư (Cours Preparatoire)	ở ngoài mỗi một tháng là.	3 50
Lớp ba (Cours Élémentaire)	ở trong mỗi một tháng là.	16 00
Lớp nhì (Cours Moyen)	ở ngoài mỗi một tháng là.	5 00
Lớp nhứt (Cours Supérieur)	ở trong mỗi một tháng là.	18 00
Lớp chung học năm dưa (1re Année du cycle complémentaire)	ở ngoài mỗi một tháng là.	7 00

Học trò học ngoài thì chẳng có ăn cơm tại trường.

HỌC THI LÃNH BẰNG CẤP TỐT NGHIỆP

Vị muốn cho vừa lòng nhiều vị đã gởi thư đến hỏi, nên ông NGUYỄN-PHAN-LONG tính mở thêm một lớp riêng, hằng lớp chung nhưng mà thứ trường Bổn-quốc, dâng dạy học trò thi lãnh bằng cấp tốt [nghiệp (*Diplôme de fin d'Etudes Complémentaires*).

Sẽ rán coi chừng từ trò coi khuyết điểm về hoa nào. đặng ấn cần dạy thêm khoa đó cho mỗi trò mau tấn phát.

Bởi phải cần cái công lao cho chư-vị giáo-sư dạy lớp nầy, sự tốn phí rất nhiều, nên ít nữa là đặng năm chục học trò thì mới mở lớp nầy mà dạy, và giá tiền ăn học mỗi trò đã nhứt định mỗi một tháng 1$ 30K0.

Giấy xin học phải gởi trước ngày 5 Septembre 1923, cho *Monsieur* NGUYỄN-PHAN LONG, *Conseiller Colonial, Boîte postale Nº 240, — SAIGON.*

Sách vở về giấy, viết, mực v. v..., thì về phần học trò chịu lấy.

Học trò không cần may y-phục kiểu riêng, chỉ phải may hai bộ đồ Langsa bằng vải bố trắng đặng bận khi đi dạo ngày Chúa nhựt và ngày lễ.

Quần áo bận thường thì phải may cho đủ đặng thay đổi ít nữa mỗi tuần lễ một lần.

Mỗi trò phải sắm một cái thau rửa mặt, hai cái khăn lông lau mặt, một cái chân tâm, một cái gối, một cái mền, một cái nệm, hai tấm trải nệm *drap*).

Đúng ngày 15 Septembre 1923, mới khai-trường.

Ngày nay cho đến bữa đó, ai muốn thương nghị đều chi thì mỗi ngày từ 2 giờ tới 5 giờ chiều, xin đến tại nhà của ông LONG, ở đường Nguyễn tấn Nghiệm gần Nhà thờ Cầu-kho, người sẽ ân lòng tiếp rước.

Lời rao

Hóa-an, le 28 Juin 1923.

Chúng tôi kỳ tên dưới đây :

Đạo cho ai nấy đặng hay : vì trong năm 1922 lúc tháng sáu tây hương cả Nguyễn-ngọc-Trương ở Long Hóa-an đi gởi bạc hằng tại tòa bố Sadec nhằm ngày cùng thần, cùng bởi linh cái tổng day nên không đám cả. Trong lúc hương-cả đi gởi bạc về cũng có dự mà lo cùng đã xong xuôi, nước chưng đôi ba ngày, hương chủ Quế cùng ở Long Hóa an lập phe đảng với bon nó là hương chánh Cừu, hương quản Hiếu, hương thân Hoàng, hương hào Gia và xã trưởng Hồ đồng âm mưu với nhau lập tờ giấy mà phát hương cả, nói rằng hương cả bỏ việc công kiến.

Trong tờ giấy thì làm như vầy mà chúng nó nói với hương cả rằng làm ổ nhóm nên biểu hương cả kỳ tên trong lúc đó nhằm lúc sau giờ tối, và phần đông đau, nên hương cả sự thật nên mới kỳ tên vào hai tờ ấy, bức chúng nói ba không việc gian kỳ lạ ra thấu đến tai chúng tôi nên chúng tôi có vào đơn mà kiện chúng nó đến quan Nguyên-soái, có quan Giám-đốc đến tại Cao-lãnh mà tra việc ấy minh bạch nên quan trên đay chúng nó phải trả đủ các tờ ấy cho ông cả. Rồi ngày nay chúng tôi nghĩ rằng ông cả không biết chữ Quốc-ngữ. Nên chúng nó lập tờ giấy giả mà gởi ông cả kỳ tên thay. Chúng tôi trưởng rằng chúng nó lập mưu gian với nhau hoặc làm gây nợ, hay là tờ giấy chi khác nữa mà gạt ông kỳ tên. Nên chúng tôi rao ai nấy đặng hay như ông cả có làm giấy mà vay bạc của ai xin đem đến nhà công làng Hóa-an, cho chúng tôi hay biết, như phải tờ giấy thiếu nợ mà của ông làm để hằng cớ, phải của ông làm ra, thì chúng tôi sẽ trả, là vì chúng tôi thấy nhiều kẻ nghịch thù muốn làm hại ông ngày sau ông khoản rồi thì nhiều người đến xanh ra nhiều việc.

Lời rao này hằng dinh trong ba tháng nếu qua ngày bằng dinh thì chúng tôi không nhìn biết đến nợ nần chi nữa.

Tờ nầy làm lại làng Hóa-an ngày 28 Juin 1923.

Đương thời nhứt TRẦN THỊ-CÂY

Sanh { NGUYỄN-NGỌC-TÂM, NGUYỄN-NGỌC-TRƯỜNG, NGUYỄN-NGỌC-HIỆP, NGUYỄN-NGỌC-HOÀNG, NGUYỄN THỊ-HỒNG

Người viết tờ : NGUYỄN-HỘC-CHÂM

Thông đến Sết-Ty, Mái-Chính, thế thì ra một mặt chơi bời, không con giữ-gìn, gì ai cả....

Thật lanh-lảng thay chuyện phiền-ba !!!

Ai ai cũng chuyện của ông chồng hồng tôi thế đó.

Mlle NGUYỄN-THỊ-DIỆN
An-ngãi-Tây (Bêntre)

(Sau sẽ tiếp theo).

MÉME MAISON EN ANNAM-TONKIN
Dernière Mode

Gia-Cat

« AU CHIC TAILOR »

Nº 84, Bd Bonnard, Nº 84
Saigon — Cochinchine

LIVRAISON DE COMPLETS DE DEUIL EN 3 JOURS

CÁO BẠCH

Kính cùng chư Khán-quan được tường lãm : Bản hiệu trước khi cũng ở cùng đường nầy, song số nhà 172, nay bản hiệu đã dời lợi số 84 cũng con đường mà bản hiệu đã thuật trên đây, vì trước khi bản hiệu ở số nhà 172 rất nên chật hẹp, cho nên nhiều Quí-ông, Quí-thầy phàn nàn, nay bản hiệu đã dời lại đây rồi xin chư khán quan lưu ý.

Bản hiệu may rộng đồ tây đủ kiểu, thiệt kỹ càng đúng đắng và có danh tiếng, lại có nhiều thợ nghề may rất nên thiện nghề. Nhiều Quí-ông, Quí-thầy ở Saigon, Cholon và Giadinh đến may đều khen ngợi, cùng ở Tục-Châu nhiều Quan-nhơn có lòng ha cố đến bản hiệu có gởi ni tất cũng là đến may đều là khen ngợi và vừa lòng đẹp ý cả.

Bản hiệu chẳng nài tất công khó nhọc, có đon một cái gang phòng để khi Quan-nhơn bận đồ thử « Essayer » rất nên kín đáo và tinh khiết. Xin Quí-ông, Quí-thầy niệm lấy tình bản hiệu là một hiệu giao thiệp với Quan-nhơn rất nên đúng đắng, lại tình giả phải chăng, chẳng dám kể nào đi sức. Khi nào Quan-nhơn thừa dịp hưng cảnh, xin tạm dời gót lợi bản hiệu thơi rõ giá chơn và bản hiệu hết lòng noang nghinh hỉ hả.

Chủ nhơn HOÀNG-HỒNG-NGỌC.
Kính cáo.
Đường Bonnard số nhà 84,
Ngan nhà thương thí Chợ mới Saigon.

BÁN XE MÁY

Và đồ phụ tùng xe máy

Cáo cùng lục-châu quới vị đặng rõ tiện tôi có bán đồ phụ tùng xe máy và đồ phụ tùng xe máy phụ chư quới vị muốn mua sỉ và vừa lẻ thì tôi có bán giá rẻ hơn các nơi, xin quới vị muốn dùng món gì thì viết thơ cho tôi cùm Nguyễn-phước-Long dit Năm Sách Mytho.

Nay kính,
Nguyễn-phước-Long dit Năm-Sách, Mytho

XIN ĐỌC TIỂU THUYẾT

SƯƠNG MAI NGỌN CỎ

Nơi trương thứ tư. Hay lắm !!

HỘI NHÀ MAY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG

(Rizeries d'Extrême-Orient)

Hội nặt danh vốn hơn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng tất số

Ở tại SAIGON, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIÚM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn-hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — *MUỐN HỎI CHI THÌ BỔN-HIỆU SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO HẾT.*

Phòng việc ở tại đường Belgique, môn bài số 15.

CÓ ĐẶT HÀNG NGÀNH TẠI CẦNTHƠ — Và có lập chành mua lúa nơi các chỗ thị-tứ

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

Hỡi người Annam! Có cần dùng thuốc tây thì hãy đến tại *Trung vương dược phòng* của *ông MUS*, bào chế tề sư nhứt hạng ở đường Catinat số 195 *Saigon*. Thuốc tốt, giá rẻ.

Đường đến cảnh tiên

Châu-thành lớn nhiều dân cư-ngụ,
Lầu, dài, đình, xe, ngựa dập điều.
Càng đông khí thở càng nghèo,
Nực nồng khó chịu sanh nhiều hứng đau.
Muốn ngừa trước thì nên mau tới,
Đường Bonnard ở góc nhà thương (nhà thương thí).
Nơi nhà hiệu **The Crystal.**
Trữ nhiều thứ rượu tinh anh trong đời,
Lisonade như lời hẳn thật,
Uống một ly khắc khoản tinh thần,
Mua thì coi nhãn ăn-cần.
Trái châu tô rang, hải đồng cầm đưa.
Nghe của tốt người ưa làm giả,
Đặng tóm thâu mối lớn về tay.
Cũi xin qui-vị đặng hay,
Giúp nhau làm ngời ngân ngày đắm quên.
The Crystal,
đường Bonnard gần nhà thương,
SAIGON.

NHƠN-TẾ
Đại-dược Phòng
69, Rue de Jardins,69 Cholon

Bổn-hiệu Nhơn-Tế dược phòng kể trước lập tại Thương-Hải, có phân lập một tiệm tại thành Quảng-Đông; nay có lập thêm một tiệm tại Nam-kỳ, nơi chợ-lớn, đường Jardins, môn bài 69. Chuyên ròng chế-luyện các thứ thuốc hay, xa gần cũng đều biết danh rằng rất nên thần-hiệu.

Bổn dược phòng có dùng cái nhãn « *Nhì tiên đi tìm mai* » làm tin, đâm bừa chắc với chư tôn: thuốc của bổn dược Phòng toàn là nhứt hảo hạng. Có trữ và bán lẻ đủ các thứ thuốc *Cao, Đơn, Hoàn, Tán* đều là ứng-nghiệm như thần. Nếu chư tôn có cần thuốc chi của bổn dược phòng, xin viết thơ đề « NHƠN TẾ DƯỢC PHÒNG N° 69, Rue de Jardins Cholon » thì chúng tôi sẵng lòng gởi đến lập-tức chẳng sai; mà xin gởi *Contre remboursement*; (đem tiền đến nhà thơ mà nhận lĩnh thế-lệ) tiện hơn.

Và xin chư tôn có mua hãy nhớ nài cho được cái nhãn như trên đây thì mới được thuốc tốt lại khỏi lầm đồ giả.

Những thuốc hay của bổn hiệu sẽ lần kể ra sau đây:

NGŨ-LÂM BẠCH-TRƯỢC-HOÀN
(Thuốc đau lậu có danh)

Trường khí những bịnh sang độc lây nhau là do nơi việc vui phong sự quá độ sức không đủ mà gần gượng cuộc phong tình, nhiễm thấp khí nhiệt độc mà sanh bịnh đau lậu, dái gắc, nước đái đục, hoặc đỏ hoặc vàng nóng nảy, hoặc đái có mủ thành lậu kê, ấy rõ ràng là chứng bịnh đau lậu là một chứng rất hiểm nghèo cả thế giới.

Bổn-dường công các danh y bên nước Trung-Huê đã xét cho kỹ mà tiêm dâng tài dược mà chế ra thuốc nầy rất đúng dược, mà trị bịnh đau lậu hà phát hà trúng, tánh thuốc nầy hoà bình, không hàng không nhiệt, bất luận người yếu kẻ mạnh chi bịnh đau lậu đúng đến liền thấy đúc bịnh chẳng sai, mà lại bồi bổ ngũ-tạng, tiêu trừ giống độc; con trẻ đau bịnh nầy lố đái đau nhức đức ruột không kể xiết, dùng đến thuốc nầy rất nên thần-hiệu. Chỉ như đờn bà có huyết bạch, bạch đái hạ vân vân, cũng đều trị đặng cả, mà lại khoẻ lo sanh ghê chóc và khỏi lo bịnh Huê liêu phạm đến, mới là lẻ chớ, lại tuyệt nọc độc khỏi uống thuốc trừ cảng.

Bịnh nhẹ dùng chừng một hai ve thì thấy mạnh, còn bịnh nặng thì dùng bốn năm ve liền dứt, không đau đi đau lại nữa. thuốc nầy cứu đặng nhiều người bịnh đau lậu đều khen trên trời có một vị thuốc nầy hay hơn các thứ khác, có mua hãy nài cho đặng cái nhãn « Bông Mai » Liêu Ngũ-lâm Bạch Trược-Hoàn mới là thuốc thiệt hay.

Những khách hàm vui ai đâm chắc khỏi bị đau lậu, nếu rủi ro vướng nhằm cái chứng bịnh nói trên đây thì mau mau dùng thuốc nầy. Thiệt là một phương thuốc đau lậu bựt nhứt trên đời.

Cứ ăn: Bổ chiên xào, đồ nóng nấu, rượu và đâm đục.

Cách dùng: Mỗi ngày uống 3 lần, mỗi lần uống 14 viên, uống với nước trà, sớm mai uống một lần, trưa một lần, và tối uống một lần.

Còn một cách dùng mà muốn phòng ngừa bịnh đau lậu khi cuộc phong tình rồi nên uống một lần 21 viên thì đủ trừ các bịnh đau lậu bịnh Huê Liễu vân vân.

Thiệt giá: Mỗi ve là . . . . 0$50
— 12 id. 5 00

MUỐN BÁN

4 cái xe hơi: 1 cái hiệu Brasier, 1 cái hiệu Bayard, 1 cái hiệu Grégoire và 1 cai hiệu Renault.

Muốn mua gởi thơ hỏi M. Trương-ngọc 35, Propriétaire d'autos à Bacliêu, hay đo nơi Bổn-quán chẳng được.

ANCIENNE MAISON PHÚ-TOÀN
ĐỒNG GIÀY
TÂY VÀ ANNAM
LÊ-VĂN-BỀN
CHỤP HÌNH
VẼ
RỌI HÌNH RA LỚN
SAIGON
17-19 Rue Amiral Courbet, (Halles Centrales).

TÂN-TÂN-HIỆP-THÀNH
Ở TẠI ĐƯỜNG VIÉNOT, SỐ 40, NGANG CHỢ MỚI SAIGON

Nhân hiệu có cần chứng tại Tòa **HUỲNH-VĂN-NHUNG, kẽ nghiệp,** Marque déposée

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiêm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ô ăn trà có chưn bằng đồng si ni-kên (Nickel) qui-khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thư thương nghị.

Bỏ làm rồi sẽ gởi lấp tức (Contre remboursement) nghĩa là đem tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHUNG, cẩn bạch.

NHÀ HÁT BÓNG
«Modern Cinéma»

Nhà hát bóng nầy ở đường Espagne phía chợ mới Saigon, mỗi buổi chiếu đều có chiếu bóng từ 7 giờ tối 9 giờ từ 9 giờ 1 khắc tới 11 giờ.

Bảng rõ ràng, qui khách nên thừa coi nhân hạ đến, mua vui thì rõ.

Mỗi tuần có đổi bảng ngày thứ năm và chúa nhựt.

Thuốc hiệu *ROB* của quan thầy *ROBER* bào-chế
TẨY ĐỘC BẰNG LOÀI THẢO MỘC

Dùng cái tinh-ba của cây *Salsepareille* (xich-phục-linh) và cây *Cresson* mà chế ra.

Chữa các chứng bịnh ngoài da, lác voi, lác, ghẻ phỏng.

Đau nhức xương, đau đường huyết chạy, ghẻ và ghẻ hớm, ung nhọt, nhức trong mạch máu.

Trị chắc lành bịnh mọc mục trong da (dinh-sang)

Thuốc nầy dùng ròng thảo mộc chế ra, đã khử các thứ có chất độc và hiềm-nghèo, vì thuốc ROB của quan thầy ROBER bào-chế đã *tục-khí và làm cho cả cơ-quang trong mình mạnh lại.*

Thuốc nầy uống đề chịu, mau chạy, đề tiêu hóa, dịu-dàng thơm-tho, quả là thứ thuốc *tẩy độc* rất hay.

Làm cho máu ra tinh khiết, bất hạng là nam, phụ, lão, ấu, lực đồi thay mùa tuyết nên dùng nó mà ngừa bịnh.

Trừ bản.— **PHARMACIE CENTRALE MUS,** đường Catinat từ số 195 đến 201, Saigon.

Thuốc đán của quan thầy ROBER chế

Khi dùng thuốc ROB uống trong thì nên dùng thuốc dán của thầy ROBER (*Dermatosine* du Dr ROBER) mà dán ngoài, thì trừ cả các chứng bịnh ngoài da.

Đại-Quang Dược Phòng
Boulevard Tổng-đốc-Phương N° 25 - Cholon
THÔNG HÀNG VÀ THAY CON MẮT

CÁO BẠCH

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhãn « Con Bướm-Bướm » làm tin, chư qui-vị có mua thì nên cho được cái nhãn « Con Bướm-Bướm » mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kẻo lầm thứ giả uống vào tiệm hại.

Bổn hiệu có gởi bán các nơi tiệm thuốc ở trong Lục-Tỉnh. Chư qui-vị muốn dùng gởi thơ đến « Cholon, toàn gởi MANDAT theo một được hay là gởi thơ không tiền sẵng lòng gởi thuốc lấp tức mà gởi Contre remboursement (Nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc) Còn chư qui vị muốn hỏi thăm việc thuốc men cùng bịnh hoạn chi thì tôi sẵng lòng trả lời.

THƯỢNG-HẢI BẠCH-ĐỘC-HOÀN

Thầm tưởng những bịnh sanh độc lấy nhau là do nơi việc phong sự quá độ sức không đủ mà gần gượng cuộc phong tình, nhiễm thấp khí, nhiệt độc mà sanh bịnh đau lâu, dái gắc, nước đái đục hoặc đỏ, hoặc vàng, nóng nảy, ấy là những chứng đau lậu chắc chắn Bổn dường rất có hay trừ thứ thuốc nầy chọn ròng thuốc tốt ánh ròng bình k. ông nhiệt, không hàng, bất luận người yếu kẻ mạnh chi có bịnh đau lậu, dùng đến liền thấy hiệu, bồi bổ nguyên khí, tiêu tán giống độc; con trẻ đau bịnh nầy trong lố đái nhứt, dùng đến thuốc nầy hay lắm, đờn bà có huyết bạch, cũng trị được cả, uống vào khỏi sanh ghẻ sanh chóc khỏi bịnh huê liễu, lại tuyệt nọc độc khỏi uống thuốc trừ cảng, bịnh nhẹ dùng chừng một lại lần thấy mạnh, còn bịnh nặng thì bốn năm lần liền dứt, không đau đi đau lại nữa, những khách hàm vui ai đâm chắc khỏi đau lậu, nên rủi ro vướng nhằm các chứng nói trên đây mau đến ống thuốc nầy trong một ve mạnh tức thì, thiệt là một phương thuốc sang độc hựt nhứt trên đời.

CÁCH DÙNG: Ngày thứ nhứt mỗi ngày 1 ve, ngày sau mỗi ngày uống nửa ve chia làm 3 lần, sớm mơ, trưa và tối, khi đói bụng nên uống

Cứ ăn: đồ độc, rượu, tỏi, của và phải cử đừng rượu với đàn bà.

CÁCH DÙNG

Bằng chứng bạch trược mới phát đường tiểu tiện đau nhứt, thì một ngày đâu uống một chưng chia làm ba lần thì đường tiểu tiện hết đau, rồi sau mỗi ngày cứ uống nửa chưng đừng cho cách lâu cũng chia làm ba lần đàng với nước trà hay là nước pha nhập mạch uống bụng đói rất hay, lại dùng vi phà nhập mạch khoáy với nước để trong đồ sành rửa sạch, mỗi ngày phải rửa một lần nơi cái ống, như bắt thì 5, 3 ngày nên bình sáng thì trên 10 ngày phải mạnh hết, mà phải cử nồng rượu, trai gái và ăn đồ xào vật nóng đó.

Mỗi ve giá là . . . . . 0$40 — 12 ve giá là . . . . . 4$00

Có bán tại nhà họa chơn dung Nguyễn-đức-Nhuận

THIÊN-HÒA-ĐƯỜNG
Pharmacie SINO-ANNAMITE
Ở đường Thủy binh (rue des Marins) nhà số 208
CHOLON

Thường nghe, xưa hễ có chứng bịnh nào thì có thứ thuốc nầy; tuy hễ bịnh mà dùng trung thuốc, thì bịnh tiêu tan; ấy nên hễ bịnh phải biết tìm thuốc tốt mà dùng, thì mới khỏi đều thiệt hại. Bổn dường bởi rõ biết đường quang-đạo, nên có ý chế ra các thứ Cao đơn hoàn tán rất hiệu nghiệm để cho thiên hạ tiện dùng. Lâu khắp lưu-tinh các nơi cũng đã nhiều năm, người nào để uống đều thuốc của bổn dường thì đều cho là linh nghiệm mầu thần, là phát hoằng, bổn dường cũng mừng là y-dược-sư Trần-Hòa-Đường, vì mưu cho gần xa đều dùng đặng thuốc tốt bổ dường, nên mới in ra một quyển sách Quốc-âm để rõ ràng thu-thuyết. Trong sách ấy có khi trị nhiều chứng bịnh và mỗi chứng bịnh phải dùng thuốc nào mà trị, có hiểu rõ ý sách ấy và sinh vơi bịnh thì tự nhiên thoát khỏi uống thứ thuốc nào mà trị mà hơn là uống thứ thuốc hiệu tức thì, khỏi lo đều phạm thuốc. Vì vậy nên bổn dường cũng thuốc c. a bổn dường xin nhận kỳ cái nhãn « Con nai » đã ấn cáo chứng nơi đầu thuốc, để nhận.

Xin các quý quí khách mua dùng thuốc của bổn dường, xin viết thư chỉ rõ tên mua thứ thuốc mà gởi ngay cho bổn dường, chớ nên nhà cái theo trên đây mà ở thì chẳng hề thư tục.

Xin qui khách đến hay gởi thư hỏi ra, ý và tên nhà giấy thép đăng gởi cho B. muốn xin thì Chợ-lớn, đường Thủy thì thuốc bổ của tiệm Thiên-Hòa-Đường.

1° (Giải cảm thận trang dương chứng ngũ-hoàn) thuốc nầy chuyên trị những người dân ông, sau-độc quá độ, tuổi tác sinh hàng, dương-vi suy nhược cơ-nguyên, hay là không đang sung-tinh, tinh cho xin giao-cu không được thu-tinh, nhiều-tinh, hoặc thường tinh thuốc nầy, thì công-dụng-tinh khoi vi, bổ khí ích huyết, ở tinh tinh thêm thêm, thường thường tinh mà thôi, thì sau cùng được song tinh sức khoẻ là khác.

2° (Điều tinh bổ thận hoàn) thuốc nầy không trị đờn ông tiểu-tiện bất tức, mà là thiệt dương, thận hư tinh-bạt, hoặc tinh-hoàn-hoàn, bịnh-nhân cùng-phát quá độ, sanh ra những tinh-dịch-tinh các chứng.

3° (Bổn nhuận vệ sanh Hoàn) thuốc nầy trị tinh thiếu bất tức, khí huyết hư nhược, ăn uống không đặng, gan tốt yếu ớt uống thuốc nầy thì thêm tốt khỏe cường, bổ bịnh chung-tinh xam-nhiễm, thọ là cái bịnh phúc của đời người.

4° (Sâm nhung hồi xuân thần hoàn) thuốc nầy thường trị ưu lự quá độ, lao thương tâm huyết ngủ không an giấc, tinh thần mỏi mệt, ăn uống chẳng đặng, cốt chứng.

Cơn nhiều tuổi thuốc hoàn bổ xin huyết và trị bịnh đau đớn cho đờn ông nay là đều-bà uống không tuổi kể hết vào đây đặng. Vậy xin lược-thâu qui khách muốn rõ tường-tận, xin xem cuốn sách thuốc của bổn đường thì rõ.

Chợlon, THIÊN-HÒA-ĐƯỜNG
chủ-nhơn; Y-học sĩ DIỆC-HOÀI-ĐÔNG *cẩn-khải,*
Đường Marins số 208.

堂和天
藥藥西
CANTON THIÊN-HÒA-ĐƯỜNG
PHAN-SAN CHỢ LỚN RUE DES MARINS
MARQUE DÉPOSÉE
Xin nhìn cho kỹ cái nhãn CON NAI

Nhị-Thiên-Đường Đại-dược-phòng
38, Rue de Canton, 38 — CHOLON

ĐÁNH BẰNG THÉP
ĐỂ NHƯ VẦY
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
CHOLON

Dây thép nói: Số 658

Có bán đủ các thứ thuốc cao đơn hoàn tán thần hiệu như sau nầy:

NHỊ-THIÊN ĐƯỜNG THUỐC RƯỢU
(Thuốc rượu Nhị-Thiên-Đường)

Thuốc rượu của tiệm Nhị-Thiên-Đường là một thứ thuốc rượu rất quí, do nơi tiệm chính ở tại Quảng-Đông gởi lại; thiên nên trong-chú đoạt tạo hồn chi công, xua nay chẳng có thuốc rượu nào mà bổ dưỡng nhơn-thần đầu hơn bạyết-mạch, cường tráng tinh-thần, cho bằng thứ thuốc rượu nầy. Hễ uống nó thường thì mặt mày bóng nhuận; gân trai gân trẻ, bền mau đều dồng đăng thật nó là bổ bổ Thiên-dược, công hiệu như thần.

Nếu uống thuốc rượu nầy thường thì đặng tiêu trừ bá bịnh, tinh thần khương kiện đinh dương-tiên thân; khai-ý kiến vi, mũi mắt đều đặng, nước da nhuận-mảng; những người mà tiên-thiên bất tức, hậu-nhơn bất điều, thì nên uống nó cho thường mà bổ dưỡng.

Đờn bà mà vàng ốm gầy, thì nên dùng nó hoặc muốn an-thai bảo-sảng, thì nồng thu thuốc rượu nầy khỏi lo hậu hoạn.

Ấy là một thứ thuốc Vô-Sanh rất nên bổ dưỡng.

Chủ trị những bịnh sở ra sau nầy:

1° Người còn thiếu niên mà dùng nó thì khỏi sự tiêu-thiên bất tức.

2° Người tráng niên mà uống nó thì khỏi lo bán-thiên thất điều.

3° Người lão niên mà uống nó thì khỏi lo bịnh hậu thất đều.

4° Người vô nhơn mà dùng nó thì có lịch vô hân-trí mở mang.

5° Người thương-cổ mà dùng nó thì có lịch vị gần lao mà không mỏi.

6° Người bổ thuốc A-phiện mà dùng nó thì có lịch vì nó khỏi phục nguyên bịnh.

7° Người bổ thuốc A-phiện mà dùng nó thì có lịch vì nó khỏi phục nguyên bịnh.

8° Người không con-cái mà dùng nó thì sẽ nhiều con cháu.

CÁCH DÙNG

Mỗi bữa trước khi ăn cơm phải dùng bao tùy theo sức mình mà dùng.

Giá mỗi ve lớn là . . . . . 1$00
Mỗi ve thường cỡ nhỏ là 0 50

Chư-tôn hãy nhớ nài cái nhãn con nai mới là thiệt hiệu Nhị-Thiên-Đường thì đặng tìm thứ giả, sẵng vào sanh bịnh.

HÒA ĐÀM THUẬN KHÍ CHỈ KHÁI HOÀN
(Thuốc hòan trị bịnh ho)

Vì chẳng đâu là gốc nơi thấy, nguồn gốc nó là hồi nơi đồng thấp của thân đàm mà sanh ra nơi ti-đàm, rồi ngưng kết lại nơi phổi, cho nên ti là chỗ gốc sanh đàm còn phổi là đồ để chứa đàm.

Lời xưa có nói: Hễ trị đàm thì trước phải trị khí, khí thận thì đàm tiêu:

Cách trị như vầy mới phải phép.

Phàm hễ người cảm lạc đàm, nội thương ẩm-thực, thì phế khí ắt bị bách, tích tụ nước uống lại mà thành đàm. Nếu trị không trúng cách, thì sanh ra bịnh đàm hoặc sanh bịnh ho, ngũ nghịch không được, hoặc tay chân đờ lên không nổi, hoặc cho cốt nhức mỏi, hoặc nghẹt lỗ tai tiếng, hoặc tiểu-tiện khó khăn đỏ điều, thì nên uống nó cho thường mà bổ dưỡng.

Đờn bà mà vàng ốm gầy, thì nên dùng nó hoặc muốn an-thai bảo-sảng, thì nồng thu thuốc rượu nầy khỏi lo hậu hoạn.

Ấy là một thứ thuốc Vô-Sanh rất nên bổ dưỡng.

Chủ trị những bịnh sở ra sau nầy:

1° Người còn thiếu niên mà dùng nó thì khỏi sự tiêu-thiên bất tức.

2° Người tráng niên mà uống nó thì khỏi lo bán-thiên thất điều.

3° Người lão niên mà uống nó thì khỏi lo bịnh hậu thất đều.

4° Người vô nhơn mà dùng nó thì có lịch vô hân-trí mở mang.

5° Người thương-cổ mà dùng nó thì có lịch vị gần lao mà không mỏi.

6° Người bổ thuốc A-phiện mà dùng nó thì có lịch vì nó khỏi phục nguyên bịnh.

7° Người bổ thuốc A-phiện mà dùng nó thì có lịch vì nó khỏi phục nguyên bịnh.

8° Người không con-cái mà dùng nó thì sẽ nhiều con cháu.

CÁCH DÙNG

Mỗi bữa trước khi ăn cơm phải dùng bao tùy theo sức mình mà dùng.

Giá mỗi ve lớn là . . . . . 1$00
Mỗi ve thường cỡ nhỏ là 0 50

Chư-tôn hãy nhớ nài cái nhãn con nai mới là thiệt hiệu Nhị-Thiên-Đường thì đặng tìm thứ giả, sẵng vào sanh bịnh.

THÁI-DƯƠNG CAO

Thứ thuốc dán này để đang mà dán vào nơi bịnh đang trị về bịnh chống mỏi, đau nhức, tê bại.

Giá 2 miếng là . . . . . 0$50

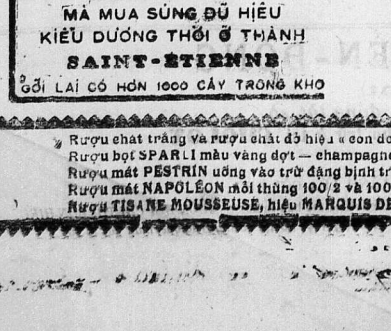

NGƯỜI SĂN BẮN
NHƯ MUỐN BẮN CHO
CHẮC CHẮN, BẮN XA
VÀ CON THỊT PHẢI CHẾT LIỀN
THÌ HÃY ĐẾN HÀNG
ông L. CAFFORT
ĐƯỜNG CATINAT
MÀ MUA SÚNG ĐỦ HIỆU
KIỂU DƯỠNG THÌ Ở THÀNH
SAINT-ÉTIENNE
GỞI LẠI CÓ HƠN 1000 CÁY TRONG KHO

THỢ XÁO-THỦ
TRẦN-VĂN-MẠCH
SAIGON
Bổn-hiệu có khắc con dấu huê-mỹ theo kiểm thời, bán nón đủ kiểu, cặp da, làm đủ kiểu dateurs, folioteurs numéroteurs, bán đồng và chưn-thạch. Sửa máy may và [illegible] khác. Kính mời quí vị đến [illegible] Catinat số 5, tôi hoan nghênh và [illegible] cẩn cáo.

Rượu chát trắng và rượu chát đỏ hiệu « con dơi » (CHAUVE SOURIS) thiệt là một thứ rượu hảo-hạng!
Rượu bọt SPARLI màu vàng dợt — champagne hiệu MONTBELLO.
Rượu mát PESTRIN uống vào trừ đặng bịnh trong đại-trường và tiểu-trường nhứt là trừ những loại sên lái thời lấy làm thần-hiệu lắm.
Rượu mát NAPOLÉON mỗi thùng 100/2 và 100/4.
Rượu TISANE MOUSSEUSE, hiệu MARQUIS DE WESBAY. Có trữ bán tại hãng HENRI BLANC đường Catinat môn bài số 65 Saigon.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES.

A COURTINAT & Cie SAIGON

ĐẠI-ĐÔNG
Đại dược phòng

N° 49-51 Boulevard de la Somme, N° 49-51
Ngan gare xe lửa giữa, ở Chợ-cũ. — SAIGON

Bền đủ thứ cao, đơn, hoàn, tán rất hiệu nghiệm; có trồng răng khéo lạ hạng nhứt và có chụp hình và giọi hình và họa chơn dung bằng dầu rất lạ và xão-thả hơn các nơi.

Kính cùng lục-châu quí khách đặng rõ: Nguyên nhà thuốc Đại Đông nầy trước khi thỉ-sáng nơi tỉnh Quảng-đông, tại tỉnh-thành. Từ ấy những nay rõng nghề bào chế các thứ cao, đơn, hoàn, tán đã lâu năm rồi, danh tiếng rất khắp Trung-huế, nay mới sang mà lập một tiệm nghành ở xứ Việt-Nam nầy, cũng lấy nguyên hiệu Đại-Đông, đặng trử và bán các thứ thuốc của tiệm cái ở bên Quảng Đông gởi sang qua. Những cao, đơn, hoàn, tán của bổn đường chế ra đều là những phương thuốc đã cứu tử hồn sanh chẳng biết bao nhiêu nhơn mạng, nhiều người đã có dùng, đều cho là hà phát hà trúng; bởi ấy nên bổn đường mới lâm sắn mà bán đặng cho kẻ bịnh tiện bề mua dùng, hoặc để dành trong nhà phòng khi gấp rút. Thuốc của bổn-hiệu mà đặng hiệu nghiệm khác thường đây là cũng bởi ông lương-y của bổn hiệu là một ông Y-sĩ rất có danh trong cả xứ Trung-Huế, y-pháp đã thông mà lại rành nghề bào chế thuốc nữa, mỗi món cho người cũng bổ thân bào chế chẳng hề đem giao lại cho ai cả. Ông lương-y của bổn hiệu vì rõ biết cái sự lợi hại của thầy thuốc, phong lục trong mỗi xứ và cái sự khác nhau của ôn, nhiệt, hàn đái, nên chế thuốc mỗi mỗi đều khác nhau cả. Bởi ấy nên từ ngày khai trước đến nay nhờ ơn qui khách chiếu cố, và dùng rồi thấy hiệu nghiệm nên gởi thiệp lần lần, thân chủ càng ngày càng đông, đường danh-nghiệp càng ngày càng thạnh vượng.

Bổn hiệu vì muốn cho lục-châu qui-khách dễ bề mua thuốc của bổn hiệu mà dùng nên có dùng người thư ký annam mà hồi đáp những thư quốc-âm và cũng có gởi thuốc đi các tỉnh theo cách con're remboursen ent. hoặc về việc chuyển tiền, trồng răng v... v... thì viết thơ gởi ngay cho bổn đường, thì bổn đường sẽ sắng lo gởi hồi âm lập tức.

Nhỏi món thuốc của bổn đường trên nhơn đều có hình con ngựa và hai chữ Đại-Đông. Xin liệt vị hãy nhớn cho kỹ kẻo lầm thuốc giả mạo.

Bổn hiệu có nhiều thứ thuốc, những người đi đường cùng là nhà ở xa chợ xa thầy nên mua để dành thì đã tiện cho mình mà có kh cũng thì ân cho kẻ khác dặng.

Chỉ-khái-ẩn (thuốc ho) nhãn *con ngựa* Đại-Đông thần hiệu, mỗi gói 0$10, 12 gói 1$00.

Bình-an-đơn (điều trị bá chứng) nhãn *con ngựa* của Đại-Đông thiệt hay, mỗi ve 0$20, 12 ve giá: 2$00.

Phát-lãnh-hoàn. (thuốc rét) nhãn *con ngựa* uống vào thì hết rét liền, mỗi ve 0$10 12 ve giá: 1$00

Bánh cam-tích (sang lãi) hay lắm, mỗi cái 5 su 12 cái giá 0$50

Được-phẩm nhiều lắm kể đã không siết, thuốc gì cũng có hán đủ thứ không sót món nào.

ĐẠI ĐÔNG DƯỢC PHÒNG.

Chủ nhơn: ĐỖ-KHẢI QUANG cẩn-khải.

Maison An-phong
Bijouterie, Soierie de chine, du Tonkin, Cochinchine, Cao-lanh

Hiệu điếm An-Phong ở tại chợ Cao lãnh, có bán đủ đồ Nữ-trang theo kiểu kiểm thời. Chuyên nhuộm màng đen, dặng chư Qui khách ở Lục-châu khen ngợi. Mục đích của bổn-hiệu lấy sự thật-thà chân-thạn. Qui khách ở xa gởi thơ đến, cũng như đích-thân đến tại bổn-hiệu vậy, hoá-vật kể sơ-lược như sau đây:

Đồ các thứ hàng ly hoa tảo, như là Lãnh Nhiễu, vân xuyến, ảnh đoan, minh-trâu cẩm châu, Lục-soạn, cũng-xá, hàng trắng. Các thứ hàng màu nhuộm đen, bổn-hiệu nhuộm đen thật thâm, diện mước láng, vì có thợ nhuộm khéo, và tại xứ có nhiều chàm tốt, nên nang đen của bổn-hiệu chắc-chắn không phai trờ.

Bổn-hiệu có bán hàng Bắc tại Hà-nội Lương, the, bông, Quế, vân, Lược lạn, v. v. và hàng vườn tại chợ Thủ.

Qui khách muốn mua vật chi, xin gởi thơ ngay thì bổn hiệu gởi tại tỏ-trưng chắc nơi làng. Như qui khách muốn mua nhiều mà bán lại, bổn hiệu tính giá nhẹ, muốn hỏi giá rước cũng trả lời liền.

Hàng gởi contre Remboursement.

An-phong, Chế-nhơn;

NGUYỄN XUÂN-TRƯỚC
Chủ-bạch.

THI-THƠ
Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-ĐẠO
Bijoutier ancienne Maison de NGUYỄN-VĂN-GIÁO
13, rue Schrœder, Saigon

Kính cáo cho qui ông, qui bà đặng rõ, Nguyên tiệm nầy ngày trước là tiệm của Nguyễn-văn-Giáo, đã nghỉ phần rồi. Nay chủ là Nguyễn-văn-Đạo cũng làm đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời, những là: trâm, chuyền, kiền cườbi, bông tai, nút áo, vòng đôi, kiền cần, neo bông, neo đặt, đồng chiếc vàn vàn. Đủ thứ theo kiểm thời, cũng như ngày trước vậy. Xin qui ông qui bà, muốn dùng món chi; xin vui gởi đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì liệt-quí-hết lòng theo ý qui ông, qui bà đặng mãn chí thì tôi cũng hết lòng chế thêu mà gởi đến cho qui ông, qui bà đặng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-ĐẠO.
Bijoutier, 13, rue Schrœder, SAIGON.

TIỆM ĐÓNG XE

SỬA XE VÀ BÁN CỦ ĐỒ PHỤ TÙNG
Đường Laro mốn bài số 89 và 101
Đềt-hộ (SAIGON)
TRẦN-VĂN-HIỆP CHỦ TIỆM

Kính cùng Lục-châu qui-khách đặng rõ Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: xe mui, xe hai bánh, xe kiến, xe kéo; xe bò; cũng có đóng thùng xe bố theo kiểu kiểm thời, sơn xe thiệt khéo, làm nệm, mui xe đủ kiểu, vì cũng có bán các thứ xe sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu, bán xe cao-su bằng cây gián bên tàu chở lại, cao-su đặt đã thay trong bánh, kiến đàn tây đã bắt kế xe đóc chiếc và song mẽ bằng đa tây may rất khéo và chắc, có bao yên cốt, chuông đạp hai tiếng, binh đỡ thắp đèn khi đã theo xe, sơn xe và sửa xe.

Cái mới qui khách có dịp đến Đềt-hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi trước coi cống cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đã thiều, mua giúp làm ngõi thì tôi rất cảm ơn hà cố.

Còn như qui khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cũng giá cả thì sẵn lòng hầu đáp.

"Rất đẹp"

Kính cùng qui vị trong lục-châu dặng hay. Tiệm tôi ở tại đường d'Ormay môn bài số 65 Saigon. Có đủ các thứ nón thiệt tốt. Như là nón nỉ bia lớn, bia nhỏ đủ kiểu và đủ các thứ màu, và cũng có bán nón Casque nhiều thứ kiểu coi rất đẹp. Mới kỳ tàu ở bên Tây lại. thì tôi đều có đặng nhiều thứ nón kiểu mới, pởi lại luôn luôn.

NGUYỄN-VĂN-MÍT
Chapellerie
N°65 rue d'Ormay. — Saigon

HOTEL D'ANNAM
NAM VIỆT KHÁCH LẦU

N°s 72 à 80, Boulevard Charner — 40, quai La Myre de Vilers
Đường kinh-lấp, đường Caralbill
sở đường mé-sông La Myre de Vilers, SAIGON

HUỲNH HUỆ-KỲ, Chủ tiệm

Kính cùng Qui-khách rõ, tôi đon một tiệm ngủ hiệu HOTEL d'ANNAM (*Nam-Việt Khách-Lầu*) phòng rộng mát và sạch-sẽ lắm, cũng có đon phòng ở từng dưới đất được cận tiền cho Qui-khách. Xin Qui-khách thừa dịp đi Saigon đến tiệm tôi mà nghỉ lấy lâm thông thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giải phòng sạchsẽ rất mát-mẻ lại đường mé sông La Myre de Vilers, lối trước ga xe lửa nhỏ, nhà số 40, Saigon.

HUỲNH-HUỆ-KỲ, Cẩn khải.

CHƯ VỊ Ở XA

Xin hãy viết thơ ngay, bằng chữ quốc-ngữ mà mua rượu SÂM-BANH (Champagne) thượng-hạng ở thành Reims, Pháp-quốc.

Có trử tại hãng.

OPTORG Công-ty
Đường Lê-Thánh, số 22-27 — SAIGON

Là người thay mặt cho G. H. MUMM và Công-ty nội Đông-Pháp và Vân-Nam.

Hiệu CORDON ROUGE — CORDON VERT.
(Trên nhãn)
GOUT AMERICAIN — CARTE BLANCHE
(Hiệu đặc)
Thùng 12 ve hay 24 ve nhỏ.

Rượu COGNAC JAS HENNESSY
Bổn thơm và phẩm hiệu
COTY

Chư vị ở xa hãy gởi thơ ngay cho hãng mà mua Chớ để thua đó.

Người phong-lưu thường ưa dùng thứ thuốc hiệu MÉLIA của hãng L.U. C. I. A. lãnh làm Đại-lý cho cả Đông-dương. Vì thuốc MÉLIA hút thơm khói, ngon đầm, có nhân sáp một dấu để ngăn khói nóng mồi. Trong mỗi gói lại có đính theo một tấm hình rất đẹp. Thử hút một điếu, tinh-thần lấy làm sảng-khoái.

Dầu bạc hà hiệu RICQLÈS nầy trừ dặng bịnh tả rất thần-hiệu. Khi uống phải thêm vào một chưng nước trà tàu nóng. Đương khi sôi bụng đi tiêu nhiều thì uống vào liền cầm được. Lại trong khi trời độc địa, mỗi bữa nên pha vào nước trà và bỏ đường uống thì càng tốt lắm.

Phải nhìn cho kỹ hiệu RICQLÈS kẻo lầm đồ giả mạo.

Thuốc chữa bịnh đi ta là
Dầu bạc hà,
(de Ricqlès)
Lấy vào một chén nước
chè nóng, pha bạc hà
Ricqlès
vào rồi ồng thì chừ được
việc đi ta và giức dấu
mấy sốt.

砕圓蓽荷夷浙梅楊
瀉頁夷滓武頭寒羅神故
潭係姙辰秋夷盛活茶懼
朱文巴活蓽荷夷浙臥鳶
姙辰塊亞

Bài tứ sắc hiệu SONG-LONG (Con Rồng) của hãng L.U. C. I. A. chữ nho gọi là « An-Hưng » ở Saigon đường kinh lấp (Boulevard Charner) số nhà 34 đã tốt tai chẳng hề phai màu, rưỡi mất; đáo danh lẫn chẳng nào công cán tốt chừng nầy. Vậy xin chư qui ông, qui bà hãy mua mà dùng thử cho biết. Một bộ bài hiệu SONG-LONG nầy chắc đánh lâu bằng bốn năm bộ bài của các hiệu khác. Và từ nầy về sau ở ngoài mặt bao lớn thứ tứ sắc nầy bổn-hãng sẽ đóng con dấu bằng chữ đỏ y như đây đặng: ngừng cho kẻ tỉ ưỡng mua bài giả, vì chẳng bổn hãng bán được người con dấu ấy, hoặc là xấp lấn, và phải cắt con dấu chữ đỏ đính luôn miếng chữ nho, gởi lên cho bổn hãng đặng lãnh đề thưởng.

Trong những con dấu chữ đỏ đán trên mỗi bao lớn bài tứ sắc SONG-LONG của bổn-hãng đều có bổn đại-lý ký tên; những con dấu nào không có bổn đại-lý ký tên thì là mạo giả. Xin qui ông qui bà hãy xem cho kỹ.

Nº 18

SƯƠNG MAI NGỌN CỎ

(Ai-tình Tiểu thuyết)

Vanité des vanités, tout est vanité. (Ecclésiaste 1. 2)
Hư-hoa trong hư-hoa, thảy đều hư-hoa. (Truyền đạo 1: 2)

(Tiếp theo)

Ấy, phận thầy đã nghèo, may ra thi đậu, trở về xứ làm việc giúp cỡ cho gia-đình, em thật lấy làm mừng thay! Mừng cho thầy bớt bồ cho cảnh nhà hưng-vượng lại, kẻo cái gia-đình của thầy lưỡng chưng chẳng bao lâu phải hư-hoại, tiếng đồi miệng thế những đèm pha.

Thoản lại, cái phận đề-điện nầy đã là thế ấy từ ngày cc khon vna mới mở, tập-tành quen biết bấy nhiêu niên, nay heo lánh sạch bùn lại dầm bùn, số-phận mình sao phải chịu vậy, dầu chưa cay ngán nỗi cô ngại chi. *Châu* tiên-sanh ôi, ma-hồng thường nằm trong phận bạc, dầu có tính tách thân ngoài chuông vong-bại, nằm lửa bảy lọc cũng chẳng tránh khỏi tay thợ-tạo cho đi. Liên thật vậy, em nao phải nói ngoa.

Nàng nói đến đây, ngừng giây phút nét mặt hơi giận hờn gì, rồi tiếp nhỏ rằng:

— A, còn một việc nầy đáng giận đáng bỉ nữa, là thầy đã đi coi vợ nơi nào đó rồi. Ôi! đời bấy giờ, đon-ông phần nhiều hám tiền, tuy người giàu có muôn đưa con cho, bên hãm nhảy vào đó, chẳng con nghĩ chi đến tình cũ nghĩa xưa.

Châu Hoai-Nghĩa hỏi rằng:

— Sao vậy? Có phiền một mình thầy mà đành lên ao cho hết thay bọn nam-nhi? Kìa, cô chẳng thấy thầy Tr. V. đã trót nguyện một lời cùng cô V. C., hiện đương vào cảnh vinh-hoa, nhiều nơi đưa con đến, mà thầy chẳng khứng, ngỏ cũng cô trót một lời nguyền? Có ha lại chẳng nghe mới đây, thay L. G. quyết nắng-nặng xin cha mượng xét, cề cho mình cùng cô Th. H. kết tóc xe tơ trọn nghĩa, vì thầy có nhờ cô giúp đỡ mình trong lúc han-vi? Không, cô; tôi chẳng tưởng cho thầy đây như vậy, chẳng hề phụ cô đâu.

— Ai biết! nay chỉ có một cô rõ ràng trước mắt, cớn chối vô làm sao? Nếu không đem lòng phụ bạc hà-tất đi hỏi vợ nơi nào, [illegible]. — Ai nói?

— Thầy S. dưới nhà đây nói, lại có tôi xem thơ của thầy *Kim-Quyên* gởi ra nữa. Ôi cha!.....

— Những nông nổi nghèo nàn khi gặp nhau, nhưng bi-cảnh thầy đau năm đó, có phải đi lo tão tân đem về nuôi, những cảnh sang xẻ cơm lạnh canh dư trong khi tung ngất, thây ha nỡ nào quên đi cho đành?! Những đêm mưa gió bầy bùn, ngoài đường vắng ngắt, mà có danh bạo ra đi.., những lúc gió lạnh canh khuya, mà có đi về, một thân phận gái đêm trương..... những khi bàn vật kỷ niệm của cô, cầm trang-sức của cô, hầu tiêu-dụng trong nhà có thấy đau ôm, thầy hà dễ nào đem lòng quên phụt được sao.

— Phải, mấy bi-cảnh thống-linh ấy cũng khá đáng ghi nhớ, nhưng *Châu-tiên-Sanh* ôi, ai biết đâu được cái tâm-giới của con người. Thói đời đen bạc, hết xôi rồi việc, ai đâu ngờ rằng thầy sẽ thọ-giáo Bà-Ly-Hề ngày xưa.

— Xin cô chớ lên án cho thầy nặng quá nhẹ ấy! Tôi dám quyết rằng thầy, chẳng bao giờ đành để lòng bạc bạc hư vậy đâu. Dầu cho thầy sẵng bật thơ tử, song kỷ-trung thầy vẫn cũng một lòng đâm-đăm về cảnh của cô luôn.

— Thầy nói vậy, cớ sao thầy *Kim-Quyên* đi hỏi vợ?

— Bởi lẽ hiểu-hiệu tấm lòng nhứt-nhơn chư?

— Vậy là cái cảnh « giai lão chi lứa [illegible] — Phải, phải lắm, song ấy [illegible] phần người định thân của thầy đó chớ!

— Có hà chẳng kể đến lời „thề-nguyện ma thầy và cô đã dẫn nhau đi lập tại trước thần thánh rất oai-linh đó sao? Nếu thầy không giữ theo lời, lâm sao thầy đừng nỗi trước oai-linh kia!

— Phải, thầy có thề-nguyện, song nay cớn đi hỏi vợ là ngưa lâm sao?

— Ai nói?

— Tôi đã nói rằng thầy S. dưới nhà nói, lại cũng có trao cho tôi xem thơ nữa.

— Thật tôi không hay một đều! Có lẽ vì phận-sự thầy đối với gia-đình buộc thầy bắt dắc dĩ phải vậy. Hiện nay gia-đình thầy cũng khá giàu, bị nhiều cảnh thái-sâu áp bức, [illegible] có lẽ vì đó thầy đau lòng lắm vậy đó thôi. Ka thầy đã có thuật cảnh gia-đình của thầy cho cô nghe rồi, nên xin cô chớ trách thầy, chớ lên án thầy mà hóa ra tội-nghiệp.... Nếu cô có thương, thôi hãy vui lòng đợi thầy vài bạ hãm, tất sẽ được một ngày hài hiệp. [illegible] không quyết dám biểu song tùy nơi nơi cô; vì thầy có hứa quyết sao cũng trở lại ngoái nếp một lần nữa. Lần nầy, chẳng phải còn gieo giọt lệ, chăm mủi gươm qua lòng cô nữa đâu, quả thật đem đến sự tái-hiệp, làm kẻ giãi-hòa cho hai bên, là bên nặng vì nghĩa, bên nặng vì ơn. Thật, ngày ấy thầy sẽ làm kỷ-giải-hoa cho đoi nơi, tỏ rằng [illegible] ý cù càng, đem cô vào bước [illegible] mà ngày nay hiện thầy đương đi lo sắp đặt một mai.

— Cũng khá mong thay; nhưng e rằng phải nơi phú quí, bỗng quên đến lúc gian-nan; sự thay được nơi sáng sủa mà không mãn cảnh tối tăm. Bây giờ, tôi sẽ kêu sao cho tiểu đến.

— Tình phu-phụ cốt lấy cái ái-tình chơn thật mà hiệp thành. Kẻ gì sự phú-quí, vinh-hoa, là đã bao giờ nơi mê mệt, không phân biệt đều gì là ái-tình lắm, và [illegible] Tuấn-tường đều cớn ghẻo mé phụ-phụ thuận chồng, hương tình kỳ quí pha mùi đi-hương vào, thì cũng là hậu-hiệu hơn ngàn tử-mẫu chung, kết hiệp vị tiên lâm chủ-nghĩa. Thay vậy cô; anh *Kim-Quyên* biết nghĩ lắm; anh chẳng cho chứ kim-liên đăng trước chữ nhân-nghĩa đâu. Ấy là đều tùy tiện, đều buộc theo phận-sự lâm con trước đã.

Ôi! câu «cùng nhau một giấc hành mộn, lao-nhao rưu-rít có con cũng tình», hà chẳng phải là nhân, là hòa-hiệp đó ư?

TRẦN-VĂN-ĐỒNG.

(Còn tiếp theo)

Cấm không cho rút tiểu thuyết nầy mà đem vào đâu cũng in ra nguyên bổn.

Le Gérant: EUGÈNE DEJEAN DE LA BÂTIE

SAIGON. — IMP. DE L'UNION NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage: 980 ex
le 29-8-1923

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.